

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

«20» 10 2017 р.

Н А К А З
м. Чернівці

№ 04-0

**Про затвердження Кодексу
академічної доброчесності
та створення комісії**

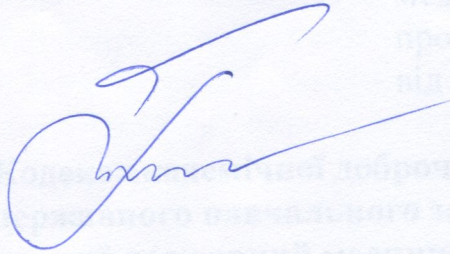
На виконання ст. 42 розділу V Закону України «Про освіту», ст. 1 розділу I Закону України «Про вищу освіту» та з метою визначення загальних морально-етичних принципів та правил поведінки, якими мають керуватися у своїй діяльності особи, які працюють та навчаються в університеті, –

Наказую:

1. Затвердити Кодекс академічної доброчесності Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (додаток).
2. Створити Комісію з питань академічної доброчесності під моїм головуванням у такому складі:
 - Геруш І.В., проректор з науково-педагогічної роботи (заступник голови).
 - Іващук О.І., проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків.
 - Зорій Н.І., проректор з науково-педагогічної роботи та виховання.
 - Москалюк В.Д., декан медичного факультету № 1.
 - Глубоченко В.Г., декан медичного факультету № 2.
 - Савка І.Г., декан медичного факультету № 3.
 - Сорокман Т.В., декан медичного факультету № 4.
 - Білоокий В.В., декан стоматологічного факультету.
 - Присяжнюк П.В., декан фармацевтичного факультету.
 - Пашковський В.М., директор інституту післядипломної освіти.
 - Грачова Т.І., директор коледжу БДМУ.
 - Семків В.Б., провідний юрисконсульт.
 - Павлуник І.І., вчений секретар.
 - Ковальчук П.Є., доцент кафедри травматології та ортопедії, голова профкому.

- Мафтичук Б.Р., студент 4-го курсу, медичного факультету № 1, голова Студентської ради БДМУ.
- 3. Комісії при здійсненні своєї діяльності забезпечити моніторинг дотримання членами колективу моральних і правових норм Кодексу та керуватися чинним законодавством України.
- 4. Контроль за виконанням даного наказу покласти на проректора з науково-педагогічної роботи та виховання Зорій Н.І.

Ректор

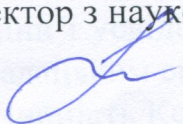

Т.М. Бойчук

Виконавець:

Проректор з науково-педагогічної роботи та виховання

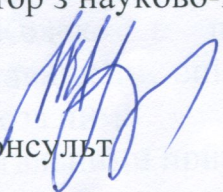
Н.І. Зорій

«Погоджено»

Проректор з науково-педагогічної роботи

І.В. Геруш

Юрисконсульт

В.Б. Семків, Р.М. Дроняк

до наказу № 04-0 від 20.10.17 Додаток

Затверджено:

Вченою радою **Вищого державного навчального закладу України**

«Буковинський державний медичний університет»

протокол № 1

від «29» серпня 2017 року

**Кодекс академічної доброчесності
Вищого державного навчального закладу України
«Буковинський державний медичний університет»**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс академічної доброчесності Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (далі – Кодекс) визначає загальні морально-етичні принципи та правила поведінки, якими мають керуватися у своїй діяльності особи, що працюють і навчаються в університеті.

1.2. Кодекс створено на основі загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Закону України «Про освіту», Законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту БДМУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в БДМУ, Етичного кодексу студента БДМУ, на засадах вітчизняної освітянської традиції, сучасного українського та міжнародного досвіду запобігання академічній нечесності.

1.3. Норми Кодексу не скасовують і не замінюють положень чинного законодавства. Суб'єкт академічної доброчесності поважає законодавство України і усвідомлює свою відповідальність перед студентами, професорсько-викладацьким складом, медичною спільнотою та суспільством.

1.4. Чинність Кодексу поширюється на всі види професійної діяльності суб'єкта академічної доброчесності та на іншу його діяльність, що не суперечить його професійним обов'язкам.

1.5. Кодекс є переліком настанов та цінностей, дотримання яких представниками спільноти БДМУ є необхідним як на території університету, так і поза ним.

1.6. Загальними принципами поведінки члена університетської громади є:

- *Принцип законності.* У своїй діяльності члени університетської громади мають суворо дотримуватися законодавства, а також заохочувати до цього інших.

- *Принцип чесності, рівності, справедливості та недискримінації.* У викладацькій діяльності, наукових дослідженнях, лікувальній роботі тощо представники університетської громади зобов'язані діяти чесно, бути відвертими і свідомо не висувати неправдивих тверджень.
- *Принцип відповідальності.* Співробітники університету зобов'язані брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності та виконувати взяті на себе обіцянки та зобов'язання.
- *Принцип взаємної довіри та взаємоповаги.* Атмосфера довіри заохочує вільний обмін ідеями та інформацією в університетському середовищі, сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей, позбавляє остраху, що результати діяльності можуть бути привласнені, кар'єру spaплюжено, а репутацію підірвано. Повага в університетському середовищі має бути взаємною. З метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів представники університетської громади орієнтуються на партнерську взаємодію.
- *Принцип компетентності й професіоналізму.* Співробітники БДМУ зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у роботі.
- *Принцип прозорості та незалежності.* З метою уникнення зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками університетської громади необхідно, щоб усі процедури, щодо освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, були прозорими і нескладними.
- *Принцип академічної доброчесності та етичної поведінки в дослідженнях.* Член університетської громади вільний у виборі об'єктів та методів досліджень, може висловлювати, поширювати й критикувати будь-які ідеї та погляди інших. Обмеженням академічної свободи є чинне законодавство та професійна етика. Дискримінація та зведення рахунків через критичне висловлювання є не припустимим. Академічною атмосферою має бути аналітичний аналіз та повага до обґрунтованих думок, солідарність та справедливе поводження з міжнародними партнерами.
- *Принцип особистого прикладу.* Утвердження академічних чеснот, гуманістичних цінностей, ідеалу у міжособистісних відносинах можливе тільки за умови власного особистого прикладу.

1.7. Дотримання зазначених вище принципів має бути справою доброчесності всіх без винятку членів університетської громади.

2. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ТЕРМІНИ

У Кодексі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

2.1. **Академічна доброчесність** – це сукупність етичних принципів і правових норм поведінки учасників науково-освітнього процесу (під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності) для забезпечення якісної освіти та отримання вагомих наукових результатів шляхом повноцінного розвитку особистості, спроможної навчатися, викладати і проводити наукову та лікувальну діяльність, на основі загальнолюдських моральних принципів.

2.2. Суб'єкти академічної доброчесності: співробітники – службові особи, педагогічні, наукові, науково-педагогічні працівники університету; здобувачі освіти – слухачі, студенти, аспіранти, докторанти та інші особи, які навчаються в університеті.

2.3. Академічне шахрайство – будь-які дії учасників освітньо-наукового процесу, сутність яких полягає у наданні або отриманні будь-якої несанкціонованої допомоги або нечесної переваги у будь-якій формі академічної роботи.

2.4. Здирицтво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

2.4.1. Неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

2.4.2. Конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

2.4.3. Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

2.4.4. Зловживання владою або службовим становищем – умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної власної вигоди чи іншої фізичної або юридичної особи, використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам університету.

3. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

3.1. Етика науки базується на основоположних цінностях, нормах та принципах і визначає моральну поведінку суб'єкта академічної доброчесності, його відповідальність перед суспільством.

3.2. У своїй роботі суб'єкт академічної доброчесності має керуватися визнаними стандартами практики, загальні положення яких сформульовано у цьому Кодексі.

3.3. Суб'єкт академічної доброчесності повинен усвідомлювати, що ефективність науки оцінює суспільство.

3.4. Суб'єкт академічної доброчесності несе моральну відповідальність за наслідки своєї діяльності, що можуть впливати на розвиток людства або природи. Суб'єкт академічної доброчесності повинен протидіяти отриманню результатів, що суперечать принципам гуманізму через відмову в співпраці; інформування суспільства про можливі негативні наслідки використання досягнень науки в антигуманному напрямі; інформування громадськості,

зокрема наукового співтовариства, щодо можливих негативних наслідків застосування наукових досягнень і необхідності їхнього запобігання.

3.5. Суб'єкт академічної доброчесності зобов'язаний протидіяти конформізму в науковому співтоваристві, брати активну участь у процесах атестації наукових кадрів, протидіяти присудженню наукових ступенів і звань за наукові праці, що не відповідають сучасним досягненням світової науки або виконані з порушенням норм етики, зокрема рішуче викривати факти плагіату й інших форм порушень авторського права.

3.6. Суб'єкт академічної доброчесності має активно протидіяти псевдонауці, виступати проти розповсюдження в суспільстві її поглядів і рекомендацій.

3.7. Суб'єкт академічної доброчесності має спрямовувати свої зусилля на подальше застосування отриманих знань задля блага людства, збереження навколишнього середовища та економного використання природних ресурсів. Визнаючи суспільні потреби та обмеженість природних ресурсів, учений повинен активно протидіяти проведенню необґрунтованих досліджень.

3.8. Свобода в науці – це, насамперед, свобода вибору наукових напрямів дослідження, концепцій, гіпотез, парадигм, проблем і методів їхнього вирішення, а також свобода думки та слова. Свобода в науковій творчості в своїй основі має мати високий професіоналізм. Суб'єкт академічної доброчесності має захищати свободу наукової думки, засуджувати цензуру щодо наукової творчості та будь-які намагання монополізувати ті чи інші напрями науки.

3.9. Суб'єкт академічної доброчесності несе відповідальність за виникнення небезпеки для окремої людини, суспільства, економіки або шкоди для природи, які може заподіяти застосування неперевіраних нових наукових знань.

3.10. Суб'єкт академічної доброчесності не чинить дій, які можуть завдати шкоди професійній репутації іншого вченого. Проте, за наявності неспростовних доказів неетичної поведінки чи непрофесійних дій ученого, наукове співтовариство має у відкритій неупередженій дискусії дати їм відповідну оцінку.

3.11. Суб'єкт академічної доброчесності має докладати зусиль до підготовки та розвитку наукової молоді – інтелігентів, чесних і самовідданих патріотів. Тому виховання наукової зміни не повинно обмежуватися тільки формуванням наукових навичок, необхідних для проведення дослідження. Підготовка має включати основні етичні стандарти та норми науки. Наукові співробітники та викладачі мають слугувати взірцем моральності для молодих учених щодо ставлення до науки та до авторських прав.

4. НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Наукові дослідження

4.1.1. Основною мотивацією діяльності вченого має бути прагнення до пізнання та бажання збагатити науку новими знаннями. При цьому найвищою нагородою вченого є досягнення істини та визнання наукового співтовариства. Учений має дотримуватися найвищих професійних стандартів планування та

проведення наукових досліджень на основі ґрунтовних знань щодо здобутків світової науки у певній галузі.

4.1.2. Учений зобов'язаний здійснювати пошук найбільш прийнятних з огляду на адекватність та економічну виправданість шляхи вирішення досліджуваної проблеми. Висновки завершеного дослідження вчений повинен викладати об'єктивно, незважаючи на очікування замовника.

4.1.3. Учений має забезпечувати бездоганну чесність і прозорість на всіх стадіях наукового дослідження та вважати неприпустимим прояви шахрайства, зокрема фальшування даних, плагіату. Неприпустимим є намагання керівних осіб упереджено впливати на характер отримуваних у дослідженні даних і висновків. Учений прагне до об'єктивної істини.

4.1.4. Учений має пам'ятати, що наукове дослідження – це процес отримання нового знання. Він має бути ерудованим і компетентним.

4.1.5. Учений сприяє використанню результатів своєї праці в інтересах суспільства та з метою охорони довкілля.

4.1.6. Наукові дослідження жодним чином не повинні ображати гідність або йти всупереч правам людини. У медико-біологічних дослідженнях слід керуватися принципами біоетики.

4.1.7. Учений повинен бути об'єктивним в оцінці власних досягнень. Преса, радіо та телебачення можуть бути використані для пропаганди наукових досягнень, але не власної особи.

4.1.8. Для наукової праці вчений оточує себе співробітниками тільки на основі неупередженої оцінки їхніх інтелектуальних, етичних і персональних рис. Учений повинен протидіяти всім проявам протекціонізму, корупції і дискримінації.

4.1.9. Учений як керівник має сприяти службовому зростанню підпорядкованих йому співробітників відповідно до їхньої кваліфікації і ставлення до праці, проте не перекладає на своїх співробітників виконання завдань, які має виконувати самостійно.

4.1.10. Учений-керівник зобов'язаний обґрунтовувати, але не нав'язувати членам колективу своє наукове бачення проблеми.

4.1.11. Учений має докладати всіх зусиль для створення належної творчої атмосфери в колективі.

4.2. Учений як викладач

4.2.1. Учений має з повагою ставитися до студентів та до їхнього вільного і критичного мислення.

4.2.2. Учений у своїй викладацькій роботі повинен не лише доносити до аудиторії достовірну наукову інформацію, але й сприяти становленню громадянської позиції молодого покоління.

4.2.3. Учений не повинен перешкоджати спілкуванню студентів з іншими вченими та науковими інституціями. Він поважає їх право на вільне об'єднання, самоврядування та членство в колегіальних академічних організаціях, прислухається до думки студентського співтовариства щодо якості надання освітніх послуг.

4.2.4. Учений повинен проводити заняття в цікавій формі, прийнятній для більшості студентів. Він має переконатися в належному забезпеченні лабораторій та аудиторій, заняття проводити відповідно до розкладу. Зміст лекцій повинен відображати сучасні досягнення світової науки і не супроводжуватися тиском упередженої думки.

4.2.5. Учений має об'єктивно ставитися до студентів, утримуючись від неетичних форм оцінювання.

4.2.6. Учений має усвідомлювати, що він є взірцем інтелігентності, носієм традицій визнаних українських і світових наукових шкіл в галузі медицини і фармації.

4.2.7. Учений приділяє особливу увагу обдарованим студентам і залучає їх до наукової праці. Він має виховувати в них почуття відповідальності за наукову діяльність.

4.2.8. Учений не розголошує інформацію особистого характеру щодо студентів чи інших співробітників.

4.2.9. Ученому заборонено отримувати неправомірну вигоду від студентів та інших осіб, що пов'язана із виконанням його обов'язків, передбачених посадовою інструкцією.

4.3. Учений як громадянин

4.3.1. Учений має присвятити себе пошуку нових знань та їх застосуванню на благо суспільству та для збереження природи. Учений протидіє поширенню неперевірених даних і необґрунтованих рекомендацій.

4.3.2. Учений сприяє розповсюдженню наукових знань і протидіє поширенню псевдонаукових теорій, хибних концепцій та уявлень.

4.3.3. Учений повинен оприлюднювати результати своїх досліджень не лише у спеціальних наукових виданнях, але й у науково-популярній формі, щоб зробити їх максимально доступними для широких верств суспільства.

4.3.4. Учений не дозволяє використовувати авторитет науки чи свій власний авторитет у рекламних або пропагандистських цілях з корисливою метою.

4.3.5. Учений, що займає урядову чи адміністративну посаду, повинен дотримуватися етичних норм, прийнятих у науковому співтоваристві.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. З метою моніторингу дотримання членами колективу моральних та правових норм цього Кодексу в БДМУ створюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі – Комісія).

5.2. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення Кодексу та надавати пропозиції адміністрації БДМУ щодо накладання відповідних стягнень.

5.3. Комісія у своїй роботі керується Конституцією України, Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту», іншими чинними нормативно-правовими актами, Статутом БДМУ, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату та цим Кодексом.

5.4. До складу комісії за посадами входять: проректори, декани факультетів, провідний юрисконсульт, вчений секретар, голова профкому, голова студентського самоврядування.

5.5. Член колективу, який став свідком або має серйозну причину вважати, що стався факт порушення цього Кодексу, повинен повідомити про це Комісію. Не приймаються безпідставні скарги або скарги без підпису.

5.6. Порушення норм даного Кодексу передбачає подання пропозицій Комісією ректору університету щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності.

5.7. Будь-який член колективу має право звернутися до Комісії з метою внесення пропозицій та доповнень до цього Кодексу.

5.8. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

5.8.1. Ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження.

5.8.2. Особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

5.8.3. Знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності.

5.8.4. Оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції або до суду.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Кодекс академічної доброчесності БДМУ затверджується рішенням Вченої ради.

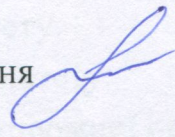
6.2. Кодекс набирає чинності з моменту схвалення його більшістю членів Вченої ради, затвердження в установленому порядку та оприлюднення на офіційному сайті університету.

6.3. Усі працівники та особи, що навчаються, повинні знати і дотримуватися принципів і норм Кодексу. Незнання цих норм не може слугувати виправданням щодо його порушення.

6.4. Зміни і доповнення до Кодексу виносяться на розгляд Вченої ради.

6.5. Відповідальною особою за актуалізацію Кодексу та контроль за виконанням його вимог є проректор з науково-педагогічної роботи та виховання.

Проректор з науково-педагогічної роботи та виховання

 Зорій Н.І.